

Høringsnotat - endringer i avskogingsforordningen

Nedenfor er en oppsummering av reglene i avskogingsforordningen, inkludert de nyeste endringene.

Når det gjelder de ulike varegruppene vil tre, kaffe og gummi omfattes, mens oljepalme, storfe og kakao faller delvis utenfor når det gjelder nasjonal produksjon og import til Norge. Soya faller utenfor i sin helhet. Videre faller eksport fra Norge til tredjeland utenfor.

De viktigste endringene er:

- Gjennomføring av forordningen i EU utsettes med 12 mnd. for store foretak og 18 mnd. for små foretak (med noen unntak).
- Lempeligere regler for nedstrøms virksomheter og mikro- eller små primærvirksomheter.
- Lempeligere regler for store forhandlere.
- Trykte produkter unntas fra regelverket.

Viktige definisjoner

- **Virksomhet:** en fysisk eller juridisk person som, som ledd i ervervsvirksomhet, bringer relevante produkter i omsetning, bortsett fra nedstrøms virksomheter.
- **Forhandler:** Enhver person i forsyningskjeden bortsett fra virksomheter eller nedstrøms virksomheter som, som ledd i ervervsvirksomhet, gjør et relevant produkt tilgjengelig på markedet.
- **Nedstrøms virksomhet (ny kategori):** en fysisk eller juridisk person som, som ledd i ervervsvirksomhet, omdanner et produkt listet i vedlegg 1 (og allerede gjenstand for aktsomhetsvurdering) til et annet produkt listet i vedlegg 1, og bringer produktet i omsetning.
- **Mikro- eller liten primærvirksomhet (ny kategori):** En fysisk eller mikro- eller liten virksomhet etablert i et lavrisikoland (f.eks. Norge) som selv har dyrket, høstet eller oppalet produktet.
- **SME:** Mikro, liten eller mellomstor bedrift.

Plikter for virksomheter

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Utvide tilbørlig aktsomhet** slik at produktene som plasseres på markedet er avskogingsfrie og har blitt produsert i tråd med lovgivningen i produksjonslandet.
- **Registrere en aktsomhetserklæring** i EUs IT-system (TRACES).
- **Oppbevare en kopi av aktsomhetserklæringen** i minst fem år.
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.
- **Videresende referansenummeret** til aktsomhetserklæringen til nedstrøms virksomheter og forhandlere.

Plikter for nedstrøms ikke-SME virksomheter

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Ha informasjon knyttet til produktet**, som navn, varemerke, samt postadresse og e-postadresse til leddene over og leddet under, såfremt dette er virksomheter eller forhandlere.
- Hvis leddet er en virksomhet må de også ha **referansenummeret til aktsomhetserklæringen eller erklæringsnummeret**
- **Informasjonen skal oppbevares** i minst fem år.
- **Registrere seg i informasjonssystemet (TRACES).**
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.
- Ved begrunnet mistanke om slik risiko, må virksomheten **verifisere at aktsomhet er blitt utvist** og at ingen, eller bare en ubetydelig risiko er blitt oppdaget.

Plikter for ikke-SME forhandlere

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Ha informasjon knyttet til produktet**, som navn, varemerke, samt postadresse og e-postadresse til leddene over og leddet under, såfremt dette er virksomheter eller forhandlere
- Hvis leddet er en virksomhet må de også ha **referansenummeret til aktsomhetserklæringen eller erklæringsnummeret.**
- **Informasjonen skal oppbevares** i minst fem år.
- **Registrere seg i informasjonssystemet (TRACES).**
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.
- Ved begrunnet mistanke om slik risiko, må virksomheten **verifisere at aktsomhet er blitt utvist** og at ingen, eller bare en ubetydelig risiko er blitt oppdaget.

Plikter for nedstrøms SME virksomheter

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Ha informasjon knyttet til produktet**, som navn, varemerke, samt postadresse og e-postadresse til leddene over og leddet under, såfremt dette er virksomheter eller forhandlere
- Hvis leddet er en virksomhet må de også ha **referansenummeret til aktsomhetserklæringen eller erklæringsnummeret**
- **Informasjonen skal oppbevares** i minst fem år
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.

Plikter for SME forhandlere

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Ha informasjon knyttet til produktet**, som navn, varemerke, samt postadresse og e-postadresse til leddene over og leddet under, såfremt dette er virksomheter eller forhandlere.

- Hvis leddet er en virksomhet må de også ha **referansenummeret til aktsomhetserklæringen eller erklæringsnummeret**.
- **Informasjonen skal oppbevares** i minst fem år.
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.

Mikro- eller små primærvirksomheter

Før de plasserer et produkt på markedet må de

- **Utvide tilbørlig aktsomhet** slik at produktene som plasseres på markedet er avskogingsfrie og har blitt produsert i tråd med lovgivningen i produksjonslandet.
- **Trenger ikke fylle ut en aktsomhetserklæring**
- **Skal fylle ut en engangs forenklet erklæring og registrere denne i informasjonssystemet.** Vil motta et erklæringsnummer.
- **Virksomhetene kan oppdatere denne** ved større endringer
- **Informere kompetente myndigheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere** dersom de får ny informasjon som viser risiko for at produktet er i strid med forordningen.
- **Videresende erklæringsnummeret** til nedstrøms virksomheter og forhandlere.

Av andre viktige endringer man kan merke seg er at trykte produkter (bøker, magasiner m.m.) ikke lenger omfattes av forordningen.

Gjennomgang av endringene i forordningen

Artikkel 2 Definisjoner

Nr. 15 er endret. Det er bl.a. innført en ny kategori – «micro or small primary operator» - «mikro- eller små primærvirksomheter». Her gjelder størrelseskrav som fremgår av direktiv 2013/34/EU, tillegg til noen særbestemmelser om størrelse i nr. 15. I tillegg må virksomheten være plassert i et land som er klassifisert som lavrisikoland av Kommisjonen (som Norge). Definisjonen omfatter virksomheter som, i forbindelse med en kommersiell aktivitet, plasserer på markedet eller eksporterer relevante produkter *som virksomheten selv har dyrket, høstet, fått eller oppdrettet på relevante landområder, eller, når det gjelder storfe, på gårdsbruk («establishments») i vedkommende lavrisikoland.*

Videre er det innført en ny kategori – «downstream operator» - «nedstrøms virksomhet». Dette er en virksomhet (operator) som, i forbindelse med en kommersiell aktivitet, plasserer på markedet eller eksporterer relevante produkter *der alle relevante bestanddeler (allerede) er dekket av en aktsomhetserklæring eller forenklet erklæring.*

I nr. 17 er definisjonen av «trader» - «forhandler» endret. Det fremgår nå at definisjonen ikke omfatter «downstream operator» - «nedstrøms virksomhet».

Forskjellen mellom de to aktørene kan beskrives på følgende vis: En **forhandler** kjøper og selger produkter som allerede er på EU-markedet uten å endre dem. En **nedstrøms operatør** bearbeider et eksisterende produkt som allerede har vært gjenstand for aktsomhetsvurdering, slik at det blir et nytt som er omfattet av forordningen (f.eks. kakaobønner som blir sjokolade) før vedkommende selger dem.

I nr. 19, som definerer begrepet «i forbindelse med en kommersiell aktivitet», er «downstream operator» - «nedstrøms virksomhet» føyet til.

I nr. 22 er definisjonen av «authorised representative» - «ansvarlig representant» endret. Det fremgår ikke lenger at man kan være slik representant for en forhandler.

I nr. 30 er definisjonen av SME-bedrifter myket noe opp, definisjonen gjelder bl.a. uavhengig av bedriftens juridiske struktur.

Artikkel 3 Forbud

Bestemmelsen stilte tidligere krav om at produkter som omfattes av forordningen var avskogingsfrie, lovlig produsert og dekket av en aktsomhetserklæring. Nå er det siste kravet endret til dekket av en aktsomhetserklæring eller «forenklet erklæring» - «simplified declaration».

Artikkel 4 Forpliktelser for virksomheter

Her er det gjort flere endringer. Det fremgår nå av nr. 3 at mikro- eller små primærvirksomheter i stedet for en aktsomhetserklæring kan nøye seg med å sende inn en forenklet erklæring som nevnt i artikkel 4 a. Artikkel 4 a er en ny bestemmelse.

Det fremgår videre nå av nr. 5 at plikten for virksomheter til å varsle myndigheter og forhandlere der de finner ut at produktene de har plassert på markedet eller eksportert er for risikofylte, også omfatter en plikt til varsling av nedstrøms virksomheter.

I nr. 7 forenkles det generelle kravet når det gjelder hva slags informasjon virksomhetene skal gi til nedstrøms virksomheter og forhandlere. De kan nøye seg med referansenumrene til aktsomhetserklæringene, eller – hvis det passer – en identifikator («the declaration identifiers associated to those products»).

Nr. 8, 9 og 10 strykes. Nr. 8 gjelder plikten til aktsomhetsvurdering for produkter som allerede er dekket av en aktsomhetserklæring for virksomheter som er SME. Nr. 9 gjelder plikten til aktsomhetsvurdering for produkter som allerede er dekket av en aktsomhetserklæring for virksomheter som ikke er SME. Det følger av nr. 10 at virksomheten beholder ansvaret for at produktet tilfredsstiller kravene etter forordningen.

Ny artikkel 4a Forenklete regler for mikro- eller små primærvirksomheter

Bestemmelsen introduserer et forenklet regime for mikro- eller små primærvirksomheter.

Nr. 1 slår fast at forpliktelsene i artikkel 4 nr. 2 om å sende inn aktsomhetserklæring, artikkel 4 nytt nr. 3 om plikt til å oppbevare aktsomhetserklæringene og artikkel 4 nr. 4 pkt. c om situasjoner der virksomheten ikke får utført noen aktsomhetsvurdering, ikke skal gjelde for mikro- eller små primærvirksomheter.

Nr. 2 slår fast at mikro- eller små primærvirksomheter skal i stedet sende inn en engangs forenklet erklæring til informasjonssystemet, før de plasserer et relevant produkt på markedet eller eksporterer det. Virksomhetene skal tildeles en identifikator etter at de har sendt inn erklæringen.

Det følger av nr. 3 at mikro- eller små primærvirksomheter skal sende inn informasjonen i vedlegg III når de sender inn den forenklete erklæringen. Informasjonen kan oppdateres dersom det er større endringer. Vedlegg III synes ikke å være vedtatt ennå.

Nr. 4 innebærer ytterligere en forenkling. Det følger av nr. 4 at dersom informasjonen i vedlegg III allerede finnes i et annet system eller database i EU eller landene, trenger mikro- eller små primærvirksomheter ikke sende inn informasjonen til informasjonssystemet. Da er det medlemsstatene som skal gjøre denne informasjonen tilgjengelig i informasjonssystemet. Virksomhetene kan ikke plassere et relevant produkt på markedet eller eksportere det før de har fått en identifikator.

Videre følger det av nr. 5 at mikro- eller små primærvirksomheter kan erstatte informasjonen om geolokasjon, jf. artikkel 9 nr. 1, med postadressen til alle landområder eller til virksomheten der varen ble produsert.

Artikkel 5 forpliktelser for nedstrøms virksomheter og forhandlere

Artikkelen omhandlet før pliktene for forhandlere, nå gjelder den plikter for forhandlere og nedstrøms virksomheter. Reglene er i tillegg myket opp. Mens forhandlere som ikke var SME-forhandlere etter de forrige reglene langt på vei fikk samme plikter som virksomheter som ikke er SME-virksomheter, gjelder det nå noe enklere regler for denne kategorien, i tillegg til for den nyinnførte kategorien nedstrøms virksomhet.

Det følger av nr. 1 at nedstrøms virksomheter og forhandlere kan bare plassere på markedet eller eksportere relevante produkter dersom de er i besittelse av informasjonen i artikkel 5 nr. 3.

Nr. 2 slår fast at nedstrøms virksomheter og forhandlere som ikke er SME skal registrere seg i informasjonssystemet før de plasserer på markedet eller eksportere relevante produkter.

Informasjonen om produktet som skal samles inn av nedstrøms virksomheter og forhandlere etter nr. 3 omfatter:

- a) Navn, registrert varemerke, postadresse, e-postadresse og, hvis det finnes, webadresse til leverandøren som har forsynt dem med produktet samt – hvis denne leverandøren er en virksomhet – referansenummeret til aktsomhetserklæringen eller identifikatoren som gjelder de aktuelle produktene;

- b) Navn, registrert varemerke, postadresse, e-postadresse og, hvis det finnes, webadressen til nedstrøms virksomheter og forhandlere de har solgt produktene til.

Nr. 4 pålegger nedstrøms virksomheter og forhandlere å oppbevare informasjonen i nr. 3 i minst fem år.

Det følger av nr. 5 at dersom ny informasjon indikerer at det er risiko for at et produkt som er plassert på markedet, er i strid med forordningen, plikter nedstrøms virksomheter og forhandlere å informere relevante myndigheter samt nedstrøms virksomheter og forhandlere som de har solgt produktene til.

Nr. 6 pålegger nedstrøms virksomheter og forhandlere som ikke er SME, en ekstra forpliktelse. Der det foreligger begrunnede bekymringer («substantiated concerns»), skal de verifisere at tilbørlig aktsomhet ble utvist og bare en ubetydelig («negligible») risiko avdekket.

Det følger av nr. 7 at nedstrøms virksomheter og forhandlere skal yte all nødvendig bistand til kompetente myndigheter når disse utfører kontroll etter nr. 19, inkludert adgang til eiendommen.

Artikkel 6 Ansvarlige representanter

Også artikkel 6 er endret. Mens bestemmelsen i nr. 1 før innebar at både virksomheter og forhandlere kunne oppnevne en ansvarlig representant, er den nå begrenset til virksomheter (siden det gjelder andre og lempeligere bestemmelser for forhandlere). Videre fremgår det at den ansvarlige representanten nå kan brukes både til å sende inn aktsomhetserklæringer og til å sende inn en engangs forenklet erklæring iht. artikkel 4 a nr. 2.

Det følger av nr. 2 at den ansvarlige representanten på anmodning skal gi en kopi av mandatet til den kompetente myndigheten.

Det fremgår nå av nr. 3 at der virksomhetene er mikro- eller små primærvirksomheter, er plikten for den ansvarlige representanten ikke å sende inn en aktsomhetserklæring, men å sende inn en engangs forenklet erklæring iht. artikkel 4 a nr. 2.

Artikkel 8 Aktsomhet

Her er det gjort en liten endring i nr. 1.

Artikkel 9 Informasjonskrav

Det er gjort en mindre endring i nr. 1 punkt b ved at også engangs forenklet erklæring er tatt inn i bestemmelsen.

I nr. 1 punkt f er det gjort en mindre endring ved at «virksomhet» er endret til «nedstrøms virksomhet».

Artikkel 15 Teknisk assistanse, veiledning og utveksling av informasjon

Her er nr. 5 om EU-kommisjonens rolle bygget ut. Det fremgår nå bl.a. at Kommisjonen skal sørge for fortsatt dialog med eksperter, interessenter og alle relevante virksomheter, inkludert mikro- eller små primærvirksomheter, nedstrøms virksomheter og forhandlere, gjennom utvikling av praksisdokumenter og ved å innhente tekniske synspunkter fra Kommisjonens ekspertgruppe «Multi-Stakeholder Platform on Protecting and Restoring the World's Forests».

Artikkel 16 Plikt til å foreta kontroll

I nr. 1, nr. 3, nr. 5 pkt. b), nr. 11 og nr. 13 er det gjort noen mindre endringer ved at «nedstrøms virksomhet» er tatt med.

I nr. 11 er i tillegg «forhandlere» tatt med.

I nr. 8, nr. 9 nr. 10 og nr. 11 er det gjort noen mindre endringer ved at «ikke-SME nedstrøms virksomheter og ikke-SME forhandlere» er tatt med.

Artikkel 18 Kontroll av virksomheter

Bestemmelsens overskrift og nr. 2 er endret slik at de bare nevner kontroll av virksomheter, mens de tidligere også omfattet ikke-SME forhandlere.

I nr. 1 er pkt. b) endret slik at dette fremgår også her. I tillegg er det tatt inn i pkt. b) at for mikro- eller små primærvirksomheter, skal kontrollen skje ved kontroll av den forenklede erklæringen som nevnt i artikkel 4 a eller ved kontroll av informasjonen om virksomheten som er lagt inn i informasjonssystemet av medlemstaten.

Artikkel 19 Kontroll av nedstrøms virksomheter og forhandlere

Bestemmelsens overskrift og selve bestemmelsen er endret slik at den omhandler nedstrøms virksomheter og forhandlere, mens den tidligere omhandlet SME forhandlere.

Det følger av nr. 1 at kontrollen av nedstrøms virksomheter og forhandlere skal inkludere kontroll av dokumentasjon som viser om artikkel 5 nr. 1 – 4 er overholdt.

Nr. 2 slår fast at kontrollen også kan omfatte stikkprøver, inkludert i felten («field audits»).

Artikkel 20 Dekning av utgifter for kompetente myndigheter

I nr. 1 er det gjort en mindre endring ved at «nedstrøms virksomhet» er tatt med.

Artikkel 21 Samarbeid og utveksling av informasjon

I nr. 2 er det tatt inn et nytt punkt om at kompetente myndigheter skal underrette Kommisjonen om betydelige tekniske feil eller forstyrrelser når det gjelder informasjonssystemet.

Nr. 3 er endret ved at nedstrøms virksomheter er føyd til. Likeledes er mikro- eller små primærvirksomheter føyd til, samt engangs forenklet erklæring som skal sendes inn av disse.

Artikkel 22 Rapport

Nr. 1 pkt. b er litt endret. Nedstrøms virksomhet er føyd til. Videre er plikten til å rapportere det totale antallet forhandlere endret til det total antallet Non-SME forhandlere.

Også pkt. c er litt endret. Her har det kommet inn en presisering. Informasjonen som medlemsstaten skal gjøre tilgjengelig når det gjelder mengden relevante produkter som er kontrollert sammenlignet med den totale mengden relevante produkter som er plassert på markedet eller eksportert, gjelder den totale mengden relevante produkter som er plassert på markedet eller eksportert, og som er dekket av en aktsomhetserklæring i informasjonssystemet.

Artikkel 24 Sanksjon ved manglende overholdelse

I nr. 1, nr. 2, nr. 3 og nr. 4 er det gjort mindre endringer ved at nedstrøms virksomhet er føyd til.

Artikkel 25 Straff

I nr. 1 samt nr. 2 pkt. a), b) og c) er det gjort mindre endringer ved at nedstrøms virksomhet er føyd til.

Artikkel 26 Kontroll

I nr. 4 er det gjort en endring ved at engangs forenklet erklæring for mikro- eller små primærvirksomheter er føyd til. I tillegg er det tatt inn en bestemmelse om at nr. 4 ikke gjelder for eksport av et relevant produkt som foretas av en nedstrøms virksomhet.

I nr. 7 er det gjort en liten endring ved at «or made available» er fjernet.

Artikkel 27 Samarbeid og utveksling av informasjon mellom myndighetene

I nr. 3 er det gjort en mindre endring ved at nedstrøms virksomhet er føyd til.

Artikkel 28 Elektronisk grenseflate

I nr. 1 er datoen for når den elektroniske grenseflaten skal være klar, endret fra 30. juni 2028 til 1. desember 2029.

I nr. 2 pkt. a) er det gjort en mindre endring ved at forhandlere er fjernet fra bestemmelsen.

Artikkel 31 Fysiske eller juridiske personers begrunnede bekymringer

I nr. 1, nr. 2 og nr. 4 er det gjort mindre endringer ved at nedstrøms virksomhet er føyd til.

Artikkel 33 Informasjonssystemet

I artikkel 33 er det gjort flere endringer. I nr. 2 nytt punkt aa er registrering av ikke-SME nedstrøms virksomheter og ikke-SME forhandlere tatt med som kategorier som skal kunne registreres, i tråd med artikkel 5 (2).

I nr. 2 pkt. b) er «forhandler» tatt ut.

I nr. 2 pkt. c) dagens bestemmelse erstattet av «registrering av forenklede erklæringer som sendes inn av mikro- eller små primærvirksomheter og tildeling av en erklæringsidentifikator til den berørte virksomheten» «assignment of a declaration identifier to the operator concerned».

I nr. 2 pkt. g) og pkt. i) og i nr. 4 er «nedstrøms virksomheter» føyd til.

I nr. 3 er det tilføyd en bestemmelse om at Kommisjonen skal etablere beredskapsordninger for det tilfelle datasystemet ikke fungerer som det skal.

Artikkel 34 Evaluering

Bestemmelsen er endret på flere punkter. Det er tatt inn en ny bestemmelse som nr. 1 a) der det fremgår at Kommisjonen, innen 30. april 2026, skal ha en gjennomgang av forordningen med sikte på forenkling. På grunnlag av denne skal Kommisjonen legge frem en rapport for EU-parlamentet og for Rådet. Dersom det er aktuelt («where appropriate») skal denne være fulgt av et forslag til regelendring.

Dagens bestemmelse i nr. 6 om gjennomgang innen 30. juni 2028 og deretter minst hvert femte år, er flyttet til nr. 2 i den nye bestemmelsen og fristen er endret til 30. juni 2030. Mange av vurderingspunktene som nevnes i nr. 2 minner om punktene i artikkel 34 slik den lød tidligere, men de har byttet plass.

Noe som synes å være nytt, er at mais nå nevnes i bestemmelsen i nr. 2 pkt. i) om vurdering og mulig endring av forordningens virkeområde.

Videre er nr. 2 pkt. k) og l) nye. Disse dreier seg om rollene til henholdsvis nedstrøms operatører og virksomheter, og mikro- og små primærvirksomheter, når det gjelder å sikre at forsyningskjede og produksjon er avskogingsfri og at forordningen oppfyller formålet.

Artikkel 35 Utøvelse av delegasjon

Her er det noen mindre endringer siden rekkefølgen på vurderingspunktene i artikkel 34 er endret.

Artikkel 37 Oppheving

Bestemmelsen gjelder forholdet til tømmerforordningen og datoene er endret.

Det fremgår av nr. 1 at tømmerforordningen oppheves fra 30. desember 2026.

Nr. 2 slår fast at tømmerforordningen likevel fortsatt kommer til anvendelse inntil 31. desember 2029 når det gjelder tømmer og tømmerprodukter som definert i

tømmerforordningen artikkel 2 pkt. a, som ble produsert før 29. juni 2023 og plassert på markedet fra 30. desember 2026.

Nr. 3 slår fast at tømmer og tømmerprodukter som definert i tømmerforordningen artikkel 2 pkt. a, som ble produsert før 29. juni 2023 og plassert på markedet fra 31. desember 2029, må tilfredsstille kravene i artikkel 3 i avskogingsforordningen.

Artikkel 38 Ikrafttredelse og anvendelsesdato

Også her er datoene endret. Det fremgår nå av nr. 2 at hovedbestemmelsene skal gjelde fra 30. desember 2026.

Det fremgår av nr. 3 at med unntak av produkter som omfattes av tømmerforordningen, vil reglene gjelde fra 30. juni 2027 for fysiske personer eller mikro- og småvirksomheter som var etablert som dette senest 31. desember 2024.

Vedlegg I

Vedlegg I angir hvilke råvarer og produkter forordningen gjelder for. Forordningen skal ikke lenger gjelde for trykte bøker, aviser, trykte bilder eller andre trykkede produkter, manuskripter, maskinskrevne dokumenter, planer av papir

Vedlegg II

Dette vedlegget er nytt. Det angir hva slags informasjon som må inngå i engangs forenklet erklæring for mikro- eller små primærvirksomheter.